

det ærede Medlem for Svendborg Amts 3die Valgkreds (S. M. Hansen) baade her og, saavidt jeg har forstaaet det, ogsaa i Kjøbstadscommissionen har foresøgt disse Krammarkebeders Ophør. Om end Bestemmelsen derom bliver udstemt af Lovet, kan jeg ikke antage, at der enten fra Indenrigsministerens eller fra Landstingets Side vil være nogen som helst Hindring for at vedtage Lovforslaget, og da der er Tid nok endnu, inden Rigsdagen, efter hvad man antager, skal sluttes, vil Landstinget ganske sikkert kunne give sit Samtykke til Lovforslaget med denne Forandring. Hvis derimod de øvrige Ændringsforslag vedtages, ville selve Lovforslagets Grundsetninger berøres i en saadan Grad, at jeg maa være enig med den ærede Ordfører i, at Lovforslaget da virkelig vil være til Skade for Kjøbstæderne. Forslaget angaaende Krammarkebedernes Ophør er jo blevet udsærligt drøftet ved tidligere Behandlinger, og jeg ser, at der i Birkeligheden har været et Flertal i Udvalget for, at Krammarkebederne skulle vedblive. Der staar nemlig i Betænkningen, at der indenfor Flertallet var forskellige Meninger om Krammarkebedernes Ophør, og da Mindretallet bestaar af 4 Medlemmer, medens Flertallet bestaar af 5, er det aldeles afgjort, at der har været et Flertal for Krammarkebedernes Vedbliven. Det er altsaa udelukkende af Hensyn til Spørgsmaalet om, hvorvidt Lovforslaget kan komme ud som Lov eller ikke, at der ikke har dannet sig et bestemt Flertal i Udvalget for, at Krammarkebederne skulle vedblive. Dette vil jeg særlig fremhæve, da det maasse kan have Indflydelse paa Nogle, og jeg maa beklage, at de ærede Medlemmer af Flertallet, der have været stemte for, at Krammarkebederne skulle vedblive, ikke have fastholdt deres Mening. — Hvad de øvrige Bestemmelser angaar, kan jeg i alt Bessentligt henholde mig til, hvad andre ærede Rædere have udtalt. Det vilde være urigtigt at indskrænke Ordet „Forbrugsforening“ til en Betydning, der er snevære end den, Ordet har i daglig Tale. „Forbrugsforening“ betyder i daglig Tale baade en Forening, der udelukkende er Forbrugsforening og en Forening, der baade er Forbrugsforening og Handelsforening. Naar Loven vil sige, at Ordet kun maa bruges i den ene Betydning, bringer man Forvirring ind i Folks Forestilling om, hvad en Forbrugsforening er eller ikke er. Der er ingen Tvivl om, at Bestemmelsen i Lovforslaget er tydeligt affattet; jeg tror ikke, den kan misforstaaes. Jeg anser det for aldeles rigtigt, at en Forbrugsforening, der følger til Andre end til sine Medlemmer, ikke skal være fri for at løse Næringsbevis eller for at svare Brændevinsafgift; men det vil meget let kunne ske, hvis Mindretallets Forslag vedtages. Det vil være overordenligt let at skrive Love for en Forbrugsforening, som Ministeren fornuftigvis vil være nødt til at stadfæste, men ifølge hvilke en Forening dog vil kunne handle med Hvensomhelst. —

At lade den Bemyndigelse, som nu er tilstaaet Ministeren til at meddele Undtagelser fra de forskjellige Bestemmelser i Loven, vedblive, kan jeg heller ikke anbefale. Der er ikke Noget, som mere misbilliges omkring i Kjøbstæderne, end det, at man ser, at tilfældige Hensyn kunne bevirke saadanne Bevillingers Tilbeholdelse til Skade for Kjøbstædernes Næringsdrivende, og samtidig hermed maa det ogsaa vække Utilfredshed paa Landet, at et saadant Forhold er et Bevillingsforhold. I det Hele taget er jeg saa meget imod Bevillingsforholdet, at jeg med Glæde griber denne Leilighed til at gjøre Indskrænkning i Bevillingsmyndigheden paa et Omraade, hvor der meget let kan blive brugt paa en uheldig Maade. Jeg er enig med det ærede Medlem for Aarhus Amts 2den Valgkreds (Mørk) i, at Kjøbstæderne ville betragte denne Lovs Forkastelse med stor Bøllæggelse. Selv om de ikke ville finde sig fuldkommen tilfredsstillende med alle de Bestemmelser, der findes i Lovforslaget, ville de dog sætte Pris paa, at der ved disse Bestemmelser Vedtagelse fra Rigsdagens og Regeringens Side er vist dem et stort Billighedshensyn. Jeg skal derfor tillade mig at anbefale det ærede Thing kun at vedtage det Forslag, der gaar ud paa, at Krammarkebederne skulle vedblive, men at forkaste de øvrige Forslag, der ere stillede.

Witther. Jeg brugte for et Udtryk, som jeg efter den Opfattelse deraf, som har fundet Sted, finder mig foranlediget til at rette. Jeg sagde nemlig „isule Kjøbstæder“, men jeg sagde ogsaa strax bagefter, hvad jeg forstod derved, nemlig de Kjøbstæder, der ikke kunne vedblive, at bestaa, uden paa deres Medborgeres Beføstning. I Øvrigt vil vistnok Enhver erkjende, at der er stor Forskjel paa de forskellige Kjøbstæders Stilling. Jeg er overbevist om, at der er Kjøbstæder, som kunne florere meget godt, om end ikke denne Lov kommer ud, medens der paa den anden Side ogsaa kan være Kjøbstæder, for hvilke den kan have en vis Betydning, men dem tror jeg, vi maa komme til Hjælp paa en anden Maade. Hvis Fattigloven, der nu er under Forhandling i Landstinget, bliver vedtagen, tror jeg, at der kan indtræde en Nødvendighed for at komme Smakjøbstæderne til Hjælp derved, at man letter dem Afgangen til at ophøre at være Kjøbstæder, og dertil vil jeg være med, hvis dette Spørgsmaal kommer til at ligge for. Jeg har allerede ved forrige Behandling af denne Sag gjort opmærksom paa, at en af de Omstændigheder, som medførte, at jeg stillede mig saa stærkt imod denne Lov, var, at man deri vilde behandle uensartede Størrelser og give Forholdsregler, som maasse kunde være gavnlige for Nogle, men ligegyldige for Andre. Det er efter min Betragtning ikke rigtigt, at tage saadanne Forholdsregler ved denne Lov. — Det ærede Medlem for Hjøsteds Amts